

Slovenski dom

Štev. 156

V Ljubljani, četrtek 11. julija 1940

Leta V

Pred sovjetskim nastopom proti Madžarski in Turčiji

Od Madžarov naj bi Rusija zahtevala karpatsko Ukrajino, od Turčije pa Dardanele - Vojaški vpoklici v Bolgariji in Turčiji

London, 11. julija. o. Reuter poroča: Iz Budimpešte poročajo, da se sovjetske čete zbirajo ob severni meji Madžarske. Sodiijo, da bo Sovjetska Rusija v najkrajšem času zahtevala od Madžarske, naj se umakne iz Karpatske Rusije na svojo prejšnjo mejo, kakor je bila za bivše češkoslovaške republike.

Ankara, 11. julija. m. United Press poroča: Uradni krogi zanikajo vesti, ki pravijo, da je Rusija poslala Turčiji ultimatum, v katerem zahteva zase nadzorstvo nad Dardanelami ter prost prehod skozi ta preliv.

Turška vlada je za v petek sklicala izredno sejo narodne skupščine, zaradi presoje zahtev, za

katere pričakuje, da jih bo Rusija poslala Turčiji. Uradni krogi zanikajo vesti o ultimatu Turčiji, pripravljeni pa so, da bodo nekatere ruske zahteve v kratkem sporočene.

V turških vojaških krogih vlada precejšnje vznemirjenje zaradi bližnjih dogodkov. To vznemirjenje povečujejo še vesti, ki pravijo, da bo Bolgarija v četrtek razglasila splošno mobilizacijo. Teh vesti seveda še ni mogoče kontrolirati.

Turški vojaški krogi so prepričani, da bo na takšen bolgarski korak Turčija istočasno odgovorila s splošno vojaško in civilno mobilizacijo. Zda ima Turčija pod orožjem 800.000 mož.

London, 11. jul. o. Reuter poroča, da je snoči

odpotoval turški poslanik iz Sofije v Ankaru. Poslanik bo v Ankari poročal o sedanjem stališču Bolgarije nasproti Turčiji.

London, 11. jul. o. Reuter poroča: Vesti, ki so se razširile, da je sovjetska vlada poslala turški vladi ultimatum, so v Moskvi zanikali. Pač pa potrjujejo iz Ankare, da so bile med Sovjetsko Rusijo in Turčijo le izmenjane misli glede izhodišča Sovjetske Rusije skozi Dardanele na Sredozemsko morje. V angleških krogih sodijo, da so se razmere med Turčijo in Sovjetsko Rusijo in Turčijo ter Bolgarijo zaostrele.

Turčija je včeraj poklicala pod orožje zopet več letnikov.

Hitler je odklonil madžarske zahteve po spremembah meja v južnovzhodni Evropi

Poluradne nemške in italijanske vesti o sestanku v Münchenu pravijo, da mora biti sedanje stanje na Balkanu ohranjeno

München, 11. julija. o. O včerajšnjem dve in pol urnem posvetu med kanclerjem Hitlerjem ter med italijanskim zunanjim ministrom in madžarskimi zastopniki je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Voditelj Nemčije in državni kancler Hitler je sprejel v navzočnosti zunanjega ministra Ribbentropa in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, predsednika madžarske vlade grofa Czakyja. Razgovori so potekali v duhu tradicionalnih prijateljskih odnosov med temi tremi državami.

München, 11. jul. o. »United Press« poroča: V poučenih nemških krogih govore, da je kancler Hitler pri včerajšnjih posvetovanjih odklonil madžarske zahteve za nadaljnje razkosavanje Rumunije. Madžarski ministrski predsednik in zunanji minister sta dopotovala v München z namenom, da bi od Nemčije dobila privoljenje, da bi Madžarska lahko zahtevala od Rumunije vsaj del Transilvanije. Madžarskima zastopnikoma pa je bilo sporočeno, da Madžarska ne sme zdaj motiti ravnotežja na Balkanu, ker so za Nemčijo in Italijo zdaj balkanski gospodarski viri izredno važni in da hočeita Nemčija in Italija z novo ureditvijo zlasti vzporediti in izkoristiti gospodarske sile Balkana. Zaradi tega je treba vse zahteve o spremembi sedanjih meja odložiti, zlasti pa take, ki bi utegnile privedi do uporabe sile.

Livorno, 11. jul. o. Glasilo zunanjega ministra Ciana »Telegrafo« prinaša iz Berlina dopis svojega ravnatelja Ansaldo o vsebini posvetov v Münchnu. Dopis pravi, da so med berlinskimi posveti razpravljali tudi o čem drugem, ne samo o sestanku v Münchnu. Madžarska vlada si je že nekaj časa prizadevala, da bi se njeni zastopniki neposredno porazgovorili o položaju z državniški osi. Sovjetska zasedba Besarabije je pomenila za madžarski narodni ponos nekaj udarca z bičem.

Toda dejansko je zdaj čas malo ugoden za madžarske zahteve, ker sta državi osi zapleteni v vojno, ki naj izkorenini staro Evropo in ustvari novo. Iz posebnih razlogov v tem času pa je Italiji in Nemčiji vse na tem, da ostane položaj na Balkanu tak, kakršen je.

Verjetno je, da sta madžarska voditelja razložila, kakšen je notranji madžarski položaj in kako so duhovni napeti, da bi prišlo do takojšnjega uresničenja madžarskih zahtev. Državnika sta do-

bila zagotovilo o toplem razumevanju, ki ga imata Nemčija in Italija za madžarske zahteve, in o žrtvah, ki jih prevzema Madžarska danes, ko ostaja mirna. To zagotovilo je spremljalo gotovo tudi zagotovilo, da sedanje stanje na Balkanu ne bo spremenjeno in da začasna žrtev Madžarske ne bo prinesla dobička nikomur drugemu, najmanj pa kakim nebalanskim silam. V novi Evropi, ki jo ustvarjata Nemčija in Italija, bo Madžarska imela častno mesto, kakor ji pripada po njeni junaški preteklosti in duhovni pomembnosti.

Budimpešta, 11. julija. m. Diplomatski urednik uradne agencije MTT piše:

Podrobnosti o prvih večjih pomorskih bitkah med Italijani in Angleži

Rim, 11. julija. o. Podrobnosti iz včerajšnjih italijanskih uradnih vesti o bitkah na Sredozemskem morju pravijo:

Ko je italijansko poveljstvo zvedelo, da plove znaten oddelek angleškega brodogoja od Krete proti zahodu, so bile poslani naden italijanske letalske sile, ki so Angleže ves dan napadale in povzročile požare in hude poškodbe. Zdi se, da se je neka angleška ladja potopila. Razredčeni angleški oddelek je vseeno nadaljeval pot proti zahodu in je verjetno, da je hotel napasti kako italijansko oporišče. Zato mu je bila poslana nasproti italijanska mornarica, ki je v Jonskem morju napadla s pomočjo letal Angleže. V boju je bila ena italijanska ladja zadeta, a ne pomembno, potopljen je bil italijanski rušilec »Zephirus«, ena italijanska podmornica se ni vrnila. Posadka rušilca je rešena, ubitih in ranjenih je bilo 69 mornarjev. Angleško brodogoj se je po srditnem boju umaknilo proti jugovzhodu, preganjala ga je italijanska letala in večkrat napadla. Torpedo italijanske podmornice je

potopil en angleški rušilec. Tudi britanski bombniki so napadli italijansko mornarico.

V tej bitki, ki se je začela 9. julija ob 14. in trajala do noči, so sodelovale italijanske križarke, rušilci, podmornice ter bojni ladi »Cesare« in »Cavour« (23.600 ton). Angleško brodogoj so tvorile med drugim tri 30.000 tonske križarke.

Drugi oddelek angleškega brodogoja je plul od Gibraltarja proti severu in so ga italijanska letala napadla blizu Balearov ter ga ves dan uspešno obmetavala z bombami.

London, 11. julija. Reuter. Angleško vojno poročilo pravi med drugim:

Ob včerajšnji pomorski bitki v Sredozemskem morju angleška mornarica ni imela priložnosti, da bi stopila s sovražnikom od blizu v boj. Italijanske ladje so srečno prispele v svoja zavetišča. Ena sovražna križarka je bila zadeta od torpeda z našega vodnega letala. Med britanskimi vojnimi ladjami, ki so sodelovale v bitki, ni bilo žrtev. Podmornica »Partien« je potopila neko italijansko podmornico s torpedi.

Francoski parlament izglasoval pooblastila za novo ustavo

Vichy, 11. jul. m. Francoska narodna skupščina in senat sta na skupni seji izglasovala pooblastila maršalu Petainu, da sme izdelati novo francosko ustavo. Izid glasovanja je bil 569 proti 80 glasovom. Za resolucijo parlamenta so bila podeljena predsedniku republike vsa pooblastila, da s soudeležbo maršala Petaina razglasi novo ustavo, ki jo bo narod odobril. Kmalu po začetku seje so se odigrali razburljivi prizori, ker so desničarji zahtevali kazen za krivce sedanjega poraza.

V začetku seje je Pierre Laval kot zastopnik Petaina prebral poslanico starega maršala. Maršal Petain v poslanici poudarja, da bo bodoča ustava predložena ljudstvu v odobritve. Laval ni poročal, po kakšnih pravilih bo izvedena ta pridobitev.

Zeneva, 11. jul. AA. Stefani. Kakor se izve iz Vichyja, tam stalno krožijo glasovi, da bo predsednik Lebrun gotovo odstopil. Za novega predsednika republike naj bi bil izvoljen Petain. Za predsednika vlade bi bil v tem primeru imenovan Laval.

Italijanske razlage o posvetu v Münchnu:

Začetek preurejanja v južnovzhodni Evropi

Rim, 11. jul. m. Sestanku odločujočih osebnosti Nemčije, Italije in Madžarske v Monakovem, prisujejo v Rimu izredno velik pomen. Politični krogi poudarjajo, da se je zdaj znatno razširila podlaga za pogajanja, ki so potekala v Monakovem in da je po tem sestanku pričakovati važnih dogodkov, ne samo na Zahodu in v vojni z Anglijo, temveč tudi v Podonavju in jugovzhodni Evropi. Vse italijansko časopisje poudarja, da se je v Monakovem potrdilo novo stanje v Podonavju in jugovzhodni Evropi, kjer sta si Nemčija in Italija priborili vladajoč položaj ter izključujeta vsak angleški, francoski ali drugi vpliv.

Po monakovskem sestanku, poudarjajo v Rimu, da se začena izvajanje načrta za preureditev tega evropskega dela in to pod neposrednim vodstvom držav osi. Dobro poučeni krogi v Rimu pravijo, da se pogajanja v Monakovem lahko zajamejo v tri točke. Sprejeti bodo naslednji stvarni sklepi:

1. Nadaljevanje vojne proti Veliki Britaniji in vsem njenim čezmorskim posestvom. Ta vojna se je že začela, pa bo po monakovskem posvetu dobila znatno ostrejšo obliko.

2. Strogo izvajanje pogojev o premirju s Francijo. Ni treba pričakovati tesnejših zvez med Francijo ter Nemčijo in Italijo, kar pomeni, da ne bo prišlo do sklenitve kakšne zveze s Francijo in d-

ne bodo Francije silili, naj gre v boj proti Veliki Britaniji.

3. Hitra izvedba načrta o ustvaritvi novega položaja v Podonavju in jugovzhodni Evropi v okviru splošnega programa za novo ureditev Evrope.

Anglija je — po vesteh iz Berlina — zahtevala razorožitev egiptovske vojske. V zvezi s temi vestmi sporoča egiptovsko vojno ministrstvo, da so Angleži zahtevali, naj se egiptovska vojska umakne iz določenih postojank, ki jih bodo zasedle angleške čete.

Včerajšnji nemški listi prinašajo pod velikimi naslovi poročila o pomorskih bitkah na Sredozemlju. Berlinska »Börsen Zeitung« pravi, da se je končno italijanski mornarici in letalstvu ponudila dobrodošla prilika, da se spopadeta z Angleži in jim dasta nauk, kakršnega so dobili od Nemcev pri Dunkerqueu.

V zadnjih pomorskih bitkah so posadke italijanskih ladij pokazale visoko moralo in ni bilo noben trenutek videti, da bi se bale sovražnika, ker so bile prepričane, da bodo v boju zmagale, pravi današnje dodatno poročilo agencije Stefani.

Vesti 11. julija

Med nemškimi in angleškimi letali se je včeraj nad Rokavskim prelivom vnela huda bitka, v kateri je sodelovalo vsega 150 letal. Nemško poročilo poudarja, da so se pri tem zlasti izkazali nemški lovci, ki so varovali bombnike in da se je pokazalo tudi, da imajo nemški piloti boljšo šolo, kakor angleški.

Nove listine iz nemške »Bele knjige« pravijo, da so se Angleži in Francozi dogovarjali za nastop na Balkanu, češ da bi edino Balkan mogel biti uspešno bojišče v sedanji Evropi in da je treba tam Nemčijo prehiteti, da ne bi prišla do Črnega in Egejskega morja. Edino tako bi lahko Anglija in Francija zadostili obveznostim glede poroštev, ki sta jih dali Romuniji in Grčiji.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je poslal zbornici včeraj poslanico, v kateri zahteva novih 250 milijard din za ojačenje ameriške obrambe.

Predrzni napad angleških enot na francosko bojno ladjo »Richelieu« je popolnoma v duhu Angležev, ker so edino oni sposobni za take korake, pravi italijanski »Popolo di Roma«.

Združene države ne bodo nikdar dovolile, da bi kakva evropska država napadla nje, zaradi tega se pospešeno oborožujejo in šteje redna ameriška vojska zdaj že 240.000 mož, do konca leta pa jih bo štela 375.000, je govoril včeraj namestnik ameriškega vojnega ministra.

Med včerajšnjo pomorsko bitko je bila izgubljena le ena italijanska ladja. To je angleška agencija Reuter povzela iz uradnega italijanskega poročila, ne priobčuje pa italijanskih vesti o angleških izgubah. Zvesto neresnično poročanje je značilno za angleška vojna poročila. Reuter je na pr. včeraj trdil, da je Italija v sedanji vojni izgubila rušilec »Esperoc«, vsaj 15 podmornic ter veliko manjših ladij. Vse italijanske izgube so bile uradno sporočene. Italijani strogo spoštujejo resnico o poročilih, Angleži pa ne. To naj vedo ne razumni ljudje, ki so s težkimi skušnjami plačali ta angleški poročevalski sistem pravi neko uradno poročilo italijanske agencije Stefani.

Včeraj je dopotovala v Toulon italijanska zastopstvo za izvedbo premirja.

Angleško mornariško ministrstvo sporoča, da je morje med Orknejskimi otoki ter Islandijo in Grönlandijo, okoli Irse in Norveške, zaprto 7 minami, s čimer skušajo Angleži preprečiti, da bi nemške ladje prihajale v Atlantsko morje.

Romunska vlada uradno zanika vse tuje vesti, o notranji zmed v Rumuniji. Neresnične so tudi trditve o izseljevanju prebivalstva iz Transilvanije ter iz južne Dobruže, o umiku romunske vojske od bolgarske meje in o grajenju nove obrambne črte 60 km od sedanje meje.

Vrhovni poveljnik francoske vojske na Vzhodu general Mittelhauser, je bil po vesteh turškega tiska odstavljeno, na njegovo mesto pa imenovan general Masset.

6700 vojnih ujetnikov je bilo doslej prepeljanih iz Anglije v Kanado, je izjavil namestnik angleškega notranjega ministra včeraj.

Madžarska in Bolgarija sta včeraj podpisali trgovinski sporazum za eno leto.

Za novega poveljnika v leningrajskem vojnem okrožju je bil imenovan general Kirkunov. To je letos že tretja sprememba na tem sovjetskem poveljniškem mestu.

Romunija je izstopila iz Zveze narodov, ker ni po izjavi zunanjega ministra Manulesca, od Zveze nikdar imela nič koristi, marveč jo je ta ustanova zavlekla v škodljive politične korake. Romunija bo odlej v svoji politiki upoštevala evropsko stvarnost.

Anglija je razglasila, da smatra vso Francijo, Korsiko, Alžir in francoski Maroko za sovražno ozemlje.

Ameriška vojska bo v prihodnjem januarju imela 24.500 letal, je izjavil pomočnik vojnega ministra Johns.

Včerajšnje nemško vojno poročilo pravi, da so nemška letala potopila pred angleško obalo štiri trgovske ladje, deset drugih poškodovanih, v boju in pri napadih na Nemčijo pa je bilo sestreljeno 29 angleških letal.

Predsednik nove finske rdeče republike — brez prebivalstva — bo po sklepu sovjetskih oblasti znani Kuusinen.

General Franco je v San Sebastianu obiskal otroke belgijskega kralja in jim dal na razpolago grad bivšega španskega kralja.

V Pragi je bil aretiran župan dr. Klappa ter več drugih znanih osebnosti, ker je vzdrževal nedovoljene zveze s tujino, — pravi nemško uradno poročilo.

Nemška in romunska vlada sta se sporazumeli, da se bodo še ta mesec smeli vrniti domov poljski begunci iz Romunije.

Namestnik angleškega zunanjega ministra Butler je včeraj imel govor po radiu in dejal, da se utegnejo v Evropi razviti zapletljivi, ki bodo odvrnili pozornost Nemčije od Anglije. Razen težav, ki jih ima Nemčija zasedenimi državami, se jih mora razgovarjati z močnimi tekmeči. Italija in Rusija gledata vsaka z drugačnimi očmi na Balkan. Mnogo težav čaka vsako državo, ki bi hotela dobiti oblast nad Evropo in nad svetom. Najmogočnejša reč v novih spopadih pa bo glas topov z angleških bojnih ladij. Tako je o govoru poročala agencija Reuter.

Irsko je v vojnem področju in se utegne odločilna bitka odigrati na njenem ozemlju, zaradi česar je treba pričakovati napada, pravi včeraj irski minister za preobrazbo,

Anglija napoveduje ukrepe proti Irski

London, 11. julija. AA. Reuter. Parlamentarni urednik agencije Reuter piše, da so člani parlamenta razpravljali o položaju Irse z ozirom na možnost nemškega napada. Angleška vlada ni mogla doseči sporazuma z de Valero. Pogajanja pa so imela uspeh, da je Irsko potrdila svojo nevtralnost za vse primere. De Valera odklanja vsako možnost sodelovanja navzle nevarnosti. Ako bi pa de Valera privolil, da se bori na strani Anglije, sodijo, da bi težko vprašanje o združitvi Irse moglo biti nazadnje rešeno. Med tem časom pa Anglija pozorno gleda na položaj z ozirom na okoliščino, da bi napad na Irsko mogel dati sovražniku nova oporišča za operacije proti Angliji, kar bi zahtevalo angleške protikupe. V severni Irski je storjeno vse, da se v potrebnem trenutku da učinkovit odpor.

Vatikan in nova Francija

Vatikan, 11. julija. m. Uradni krogi v Vatikanu pravijo, da je apostolski nuncij v Franciji msgr. Valeri, poslal načrt nove francoske ustave Sv. Stolici in sicer na zahtevo maršala Petaina in Lavala. To govori o namenu Petainove vlade, da vpostavi tesno sodelovanje s Sv. Stolico.

Hkratu z načrtom nove ustave je apostolski nuncij Valeri poslal Sv. Stolici tudi podrobno poročilo o stanju katoliške Cerkve v Franciji. To poročilo navaja med drugim, da se je stanje katoliške Cerkve v zasedenih krajih zdaj uredilo zaradi sodelovanja Sv. Stolice z nemško vlado. Msgr. Valeri tudi poroča, da francoska vlada želi sodelovanja s Sv. Stolico v boju proti prostozidarstvu.

Uradno vatikansko glasilo »Osservatore Romano« v svoji zadnji številki hvali maršala Petaina, kar je najboljši dokaz za dobre odnose, ki nastajajo med Sv. Stolico in novo Francijo.

14 dni pogrešan turist se je javil

V Savinjskih Alpah je zaradi megle zašel na nemško stran, kjer so ga prijeli

Maribor, 10. julija. Pred 14 dnevi je odšel iz Maribora na dopust v Savinjske Alpe 18 letni zasebni uradnik Ladislav Smodiš, sin šolskega sluga g. Smodiša iz Razlagove ulice. Mladi planinec je izvečan turist in plezalec ter se je napotil v gore popolnoma sam. Do Logarske doline se je odpravil s kolesom, tam pa je kolo pustil ter se podal na turo. Ker ga nekaj dni ni bilo nazaj, so postali v Logarski dolini vznemirjeni ter so obvestili o tem tudi njegove starše v Mariboru, ki pa prav tako še niso imeli od sina nobene vesti. Silno so se prestrašili, ker so se bali, da je sina zadela v planinah nesreča. Stiri najstniki ni bilo od Smodiša nobenega sporočila. Med njegovimi prijatelji je prevladovalo prepričanje, da je v gorah padel v prepad ter se ubil. Iskali so ga v smereh, v katerih so domnevali, da je odšel, toda v nobeni planinski postojanki niso o njem nič vedeli. Obstajalo pa je rahlo upanje, da je planinec na svoji turi zgrešil pot ter je zašel na nemško stran. To upanje se je

res uresničilo. Njegovi starši so prejeli včeraj od nemškega konzulata v Mariboru veselo vest, da se nahaja njihov sin zdrav v Nemčiji. V megli je zašel, zgrešil je pot ter se je nevede znašel na nemški strani. Ker je sedaj nemška meja strogo zastražena, ker je tam zaradi vojnih razmer nadzorstvo nad tujci silno strogo, je trajalo precej časa, preden so se nemške oblasti prepričale, da je Smodiš povsem slučajno in brez vsakega namena zašel na nemško stran. V kratkem se bo spet lahko vrnil domov.

Drug podoben zagoneten primer je bil prijavljen včeraj oblastem ter so bile vse orožniške postaje v Dravski dolini in na Pohorju naprošene za sodelovanje. Iz Maribora sta odšla preteklo soboto na Pohorje 27 letni predilniški mojster Ivan Simonič in njegova 20 letna sestra Ana iz Studencev. Morala bi se vrniti že v nedeljo zvečer, vendar pa še do danes nimajo njuni svojci nobenega glasu, kje se nahajata. Vsi v skrbah, da se jima je pripetila kakšna nesreča, so obvestili o tem orožnike.

Velik požar v Gaberjih pri Celju

Že tretjič je v zadnjih desetih letih gorelo pri Dečkovih - Skodo cen jo na 150.000 din

Celje, 11. julija. Okoli 11 ponoči je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju Adele Dečkove v Gaberjih pri Celju. Ker je poslopije v strnjem hišnem okolju, je ogenj zelo vnel tudi sosedo, ki skoraj niso mogli verjeti, da pri Dečkovih že spet gori. Požar se je hitro razširil ter zajel vse gospodarske poslopije. Prvi so prihiteli na kraj požara gasilci iz Gaberj, Celja in Skofje vasi. Rešiti so mogli le nekaj gospodarskega orodja, dočim je zgorelo v poslopiju mnogo lesenega orodja, sena in vozov. Skodo, ki jo je ogenj povzročil, cenijo na 150.000 din.

Poškodovani so tudi lkalci. V poslopiju sta bila namreč tudi brivski in trojaški salon.

Kako je ogenj nastal, še ni bilo mogoče ugotoviti. Poslopije je, ki je bilo prej na tem mestu, pogorelo prvič že leta 1930, pa ga je lastnica obnovila. Lani je Adele Dečkovi pogorelo vse kozolec. Svojnji požar je torej že tretji v zadnjih desetih letih.

V času, ko to poročamo, so gasilci še zmeraj na kraju požara, ker ogenj še vedno ni popolnoma zadušeno.

Ljubijana od včeraj do danes

Ljubljana, 11. julija.

Hladna, megljena jutra. Je skoraj tako, kakor da že trka jesen na naša vrata, vsaj človek, ki je vaju na vroča poletja, ima tak občutek. Davi je nad Barjem valovila prav gosta in nizka megla, kar je znak, da bomo najbrž imeli danes po večernejšem deževju lepši dan. Jutranja temperatura je za julij še vedno nizka in se suče okoli 12 do 15° C nad ničlo. Ljubljana, ki je včeraj nekoliko narasla, je čez noč precej upadla. Odstranjena je vsaka nevarnost za kakšno kuhinjo povoden na Barju. Od včeraj do danes kronist zaznamuje nekatere važnejše dogodke.

Tragična smrt železniškega inženirja

Železniške kroge je globoko pretresla vest o tragični smrti inž. Vladimira Mikuža, žel. svetnika, dodeljenega gradbenemu oddelku pri žel. direkciji v Ljubljani. Pokojnik je stanoval v Kotnikovi ulici. Njegova gospa soproga je bila odšla pred tedni na počitnice v Bihač. Včeraj zjutraj se je vrnila domov z belgrajskim brzovlakom in ko je prišla do svojega stanovanja, jo je obšla zla slutnja. Iz kuhinje je udarjal zadržljiv vonj po plinu. Odprla je kuhinjo in vsa prestrašena je zapazila svojega moža ležati na tleh, negibnega. Hitro je odprla okno, poklicala je sosedo na pomoč. Poprej je še zaprla plinski pipico. Vsaka pomoč, da bi g. inženirja ohranili pri življenju, je bila zaman. O smrti je bila obveščena tudi policijska uprava. In policijska komisija, obstoječa iz san. svet. dr. Lužarja in dežurnega uradnika g. Žibert, je mogla le ugotoviti, da je pokojnik umrl po zastrupljenju s plinom. Vsa situacija je očitno kazala, da gre tu za tragično smrt, ko je najbrž pokojnik ponoči skušal skuhati si kavo, pa je najbrž zaspal in pozabil prižgati plin, ki je bil odprt. V dremavici je omahnil in se zastrupil. Njegovo truplo so prepeljali na Zale, od koder bo danes ob 17.30 pogreb k Sv. Križu.

Pokojni inženir je bil med železničarji zelo priljubljen. Odlikoval se je po vsestranski izobraženosti in je bil v gradbeni stroki odličnejši veščak.

Pokojni inž. Vladimir Mikuž je bil 8. maja 1892 rojen v Ljubljani. Po ljudski šoli je vstopil v realno, ko jo je z dobrim uspehom dovršil. Po realni maturi je odšel v Brno, kjer se je vpisal na tamošnjo tehnično fakulteto in se posvetil gradbeni stroki. Tehnične študije je končal leta 1923 in še istega leta je vstopil kot gradbeni inženir pri železniški direkciji v Ljubljani, kjer je ostal do svoje smrti in je dosegel naslov želez. svetnika.

Slovo dr. Lavriča od bolnišnice

Dosedanji šef kirurškega oddelka splošne bolnišnice dr. Božidar Lavrič je bil, kakor smo že poročali, imenovan za rednega univ. profesorja v Ljubljani. Dr. Lavrič bo na medicinski fakulteti prevzel s prihodnjo jesenjo stolicu za kirurgijo in bo že oktobra pričel s kliničnimi predavanji. Danes dopoldne se je g. profesor iskreno poslovil od kirurškega oddelka, od vseh nameščenecv in usmiljenih sester. Njegove posle je že danes prevzel primarij dr. Guzel.

Nesreča nikoli ne počiva

Splošna bolnišnica je včeraj čez dan imela opravka s ponesrečenci, ki so prihajali iskat tja zdravniške pomoči. Tako je prišel v bolnišnico Ivan Kambič, delavec v Ljubljani, ki je valil sod, pa ga je ta pritisnil v prsni koš. Rudar je vedno v življenjski nevarnosti in z eno nogo vedno stoji v grobu. V Hrastniku bivajoči rudar France Zveplanc je bil zaposlen v rudniku na Šihtu. Po končanem delu se je vračal iz rova. Med potjo je hotel nesreča, da sta ga stisnila v kolku dva s premogom napolnjena vagončka. Velike muke trpel je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico. — Mnogo strahu je pretrpela posestnikova žena Ivana Narobe iz Mavčih pri Smledniku. Na paši ji je podviljaval krava. Skušala jo je pomiriti in obvladati. Žival pa se je obrnila, se zapodila v ženo, jo podrla na tla in močno poškodovala na levi rami. — Pokleni gasilec Maks Povše je včeraj doma cepil drva. Po nesreči se je vsekval v levo roko. — Sin trgovskega sluga v Ljubljani Bernik Maks je včeraj padel s kolesa in se močno potokel po glavi, da je moral v bolnišnico. — Posesnik Eržen Ciril v Železnih na Gorenjskem je včeraj kosil travo. Z desno roko je brisal koso, da bi jo nabrusil, pa je bil toliko neroden, da se je s koso močno urezal v desno roko. — Pri Gorjančevih lesni industriji zaposleni delavec Anton Elehar v Kranju je bil zaposlen pri cirkularni, ki mu je po nesreči odrgala prst na levi roki.

Iz policijske kronike

Mnogo zanimivih dogodkov in pojavov je bilo te dni v Ljubljani. Po gostilnah mnogo

ladjo razbremenili. Kmalu se je ladja že toliko dvignila, da se je iz vode pokazal krov. Kmalu nato se je ladja še nagljeje dvigala. Potem so jo potegnili v pristanišče, odkoder jo bodo odvlekli v popravilo v splitsko ladjedelnico.

govore, toda reporter mora biti rezerviran. Raje bo pripovedoval, kako po deželi cigani kradejo, posebno tam okoli Metlike. Tam so ponekod odnesli prav čeden plen, nekega čevljarja so popolnoma spravili na kant, ko so mu odnesli 13 parov čevljev. V Ljubljani se stalno množe tatvine koles. »Policijski dnevnik« danes objavlja kar 4 tatvine koles. Lastniki so utrpeli do 3.400 din škode. Kolesarski tatovi sedaj najraje izbirajo kolesa novejših tipov. — G. Evgeniji Bratkovičevi v Čigaletovi ulici je neznan tat ukradel zlato zapestnico v vrednosti 1.500 din. — Iz podstrešja shrambe hiše št. 1 Pred škofijo je podstrešni vlomilec odnesel damski plašč in drugo blago v vrednosti 3.540 din na škodo Vladimirja Candolinija.

In kaj vse še tatovi kradejo? Belcjanu Andreju je neznan tat iz vrta v Obirski ulici odnesel kar 250 stebel raznih krizantem v vrednosti 375 din.

Po Zalogu

Zalog šteje nad 1000 prebivalcev in bi bil že sam zase lahko fara. Kar ni, lahko še bo. Potreba je nujna.

Ni pa čisto res, kar smo se včasih v šoli učili, da se namreč izliva Ljubljana v Savo pri Zalogu. Treba je hoditi še cele pol ure tja do Podgrada, predno prideš do zanimive združitve.

Zveze Ljubljane z Zalogo so prav ugodne in je čudno, da Ljubljančani ne hodijo na izlete v večjem številu tudi v zaloško smer. Vabijo te krajše in daljše gorske ture, poleti pa sta tako Ljubljana kot Sava prav privlačni za kopalec.

Zalog ima poleg postaje tudi razkuževalnico vagonov in velik premikalni kolodvor, ki pa je še vedno premajhen za današnji čas in promet.

Zaloška postaja je znamenita tudi zato, kar bom zdajle povedal: Zgodilo se je za diktature. Nekaj večer sta se ustavila pred zaloškim železniškim skladiščem dva avtomobila. Iz prvega je izstopil pod policijskim nadzorom voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, iz drugega sedanji gradbeni minister dr. Krek. Tisti večer se je ljubljanski brzovlak ustavil izjemoma tudi v Zalogu. Dr. Korošec je odšel v internacijo...

Usodni večer je bila na zaloški postaji tema, danes pa se ponasa tudi ta postaja z razkošno električno razsvetljavo.

Nekaj korakov od železniške postaje je restavracija zaloškega Cirila. Gostilna in prostorna dvorana. Naj reče kdo, kar hoče, brez te si težko predstavljajo zaloško prosveto. Tam je oder, klavir, radio, postrežba in veselje doma. Vsakdo najde za svoje prireditve primeren prostor.

Ko stopiš na široko banovinsko cesto, zapaziš ljudsko šolo, ki je bila zidana l. 1910, torej ravno pred tridesetimi leti. Lepa stavba je postala premanjha. Nič za to. Rad bi si bil šolo in velik vrt in sadovnjak ogledal natančneje, pa ni bilo moč, ker so bili vhodi na vrt in sadovnjak, pa tudi v učilnice z novimi žabicami zaprti.

Mimo lepe vaskle kapelice te pripelje cesta do Gradiškeve gostilne in trgovine. Še nekaj korakov in že si pri Ljubljani, čez katero vodi trden železniški in zibajoči se leseni banovinski most. Za novega so menda krediti že odobreni in tam okrog nekeje že nekaj let potpežljivo čakajo kup železa na železobetonska dela. Pa se zadeva ne premakne z mrtve točke.

Za danes nam leseni most ne povzroča prevelikih skrbi, saj ne gremo čezeni. Raje zavijemo na levo k očetu Kozjaku, ki ima poleg dobre kapelice navadno tudi kaj »domačega pridelka« za pod zob. Za Kozjakovo drvarnico je še danes pristanišče, kjer so se ustavljale ladje, napolnjene z raznim blagom, ko železnice še ni bilo, torej nekako pred sto leti. Nad Kozjakovo domačijo »pri Pibru« je velik obcestni križ. Ustno izročilo trdi, da je bilo to znamenje pred 200 leti prineseno v Zalog iz ljubljanske krizanske cerkve.

Ob bregu Ljubljane se razprostira stari Zalog, od železniške postaje proti severu in tam okrog pa je novi Zalog; tam so zrastle in še rastejo nove hiše.

Kjer je voda, so ribe in kjer ribe tudi lovi z legitimacijo in brez nje. Tako je povsod. Kako naj bi bilo v Zalogu drugače? Razlika je v tem: Kdor ima v žepu potrebno dovoljenje, meče trnek v Ljubljano brez skrbi z uspehom ali brez nje. Kdor pa je še vedno prepričan, da so ribe samo božje in narodove, torej last vseh, pa lovi z manjšo korajžjo, a zato neredko tem bolj uspešno.

Banska oblast v Zagrebu bo porabila v tekočem proračunskem letu dobrih 19 milijonov dinarjev za gradnjo novih šolskih poslopij in za popravilo starih. Iz vsote 19 milijonov mislijo zgraditi 54 novih šol, 334 pa jih bodo popravili. Podurjajo pa, da s tem program še ni izčrpan in da je v vsej banovini potrebnih še najmanj okrog 200 novih šolskih zgradb, več ko sto starih pa je potrebnih nujnega popravila.

Po 100 letih — spet nova maša v stolnici

Maribor, 10. julija.

V nedeljo, dne 14. julija, bo v mariborski stolnici izredna slovesnost, ki je v tej cerkvi že nad 100 let ni bilo. Mladi duhovnik g. Janko Pajk, sin poslovodja knjigovodnje Cirilove tiskarne g. Pajka, ki je doma z Vodnikovega trga, bo pel v stolnici novo sv. mašo. Svatje se zberejo ob 9.15 v veži stolnega župnišča, od koder bo slovesen vhod v cerkev ob 9.30. Po prihodu v stolnico bo najprej molitev k sv. Duhu, nakar sledi slavnostna pridiga g. stolnega dekana dr. Fr. Kukulje. Med pridigo bo novomašnik podelil novomašniški blagoslov. Po pridigi bo slovesna nova sv. maša, pri kateri bo pel pevski zbor Maribora. Ob koncu maše bo darovanje za novomašnika. Ob 17. bodo v stolnici slovesne večerice, pri katerih bo novomašnik spet podelil novomašniški blagoslov. Zanimivo je, da v mariborski stolni in mestni župnijski cerkvi že nad 100 let ni bilo nove maše. Zadnji je pel v tedanji mestni cerkvi Matija Lešnik, ki je bil doma iz mestne župnije. Pozneje je postal tedanji novomašnik mestni župnik mariborski. Za nedeljsko novo mašo se pripravila sedaj vsa mestna župnija z velikim veseljem, saj je to res izreden dogodek.

Kako kaže letina v Prekmurju

Prekmurska ravnina je v pretežni večini posejana z žitaricami, ki prav zdaj dozorevajo. Zoreče žito pod lahkim vetrov valovi kakor morje in rumeno polno klasje čaka pridnih rok, da ga požanjejo in shranijo v prazne kašče. Žitni pridelek na splošno ne bo dosti slabši kot lansko leto. Le rž bo v nekaterih krajih slabša, oziroma bo pridelek manjši, ker je zelo redka. Tudi ostale poljske kulture zaenkrat prav dobro kažejo. Precejšnje padavine v letošnjem letu so pravi blagodat za prekmursko zemljo, ki je bolj peščena in se zelo hitro osuši. Sadno drevje pa je spomladaj zelo lepo cvetelo, vendar je deževno vreme v cvetju pričakovani pridelek znatno zmanjšalo.

Neenavadno zverinski oče

Zagreb, 11. julija. J. V vasi Rudeše zraven Zagreba se je dogodil nenavadno surov zločin, ki ga je nad svojim otrokom zagrešil nečloveški oče. Nek delavec je nečloveško preklestil svojega nezakonskega 9-letnega sina Rudolfa, da je dobil deček težke poškodbe po vsem životu. Pokvarjene ima tudi notranje organe. Oče je bil sina pograbil za vrat in ga prenesel v sobo, nato pa ga začel zverinsko mlati in brcati, kamor je le padalo. Delavec je svojega sina mučil zato, ker ni preveč budno pazil na psa, ki je pobegnil od hiše. Nazadnje je delavec napel mrtvega sina privezal k pasji hišici in mu ukazal, da mora lajati kot pes. Šele sosedje so preprečili nadaljnje mučenje in so očeta prijavitli oblastem. Dobri ljudje pa so otroka vzeli v oskrbo.

Svoje življenje je končal s prav posebnim orodjem. Uporabil je aparat za ubijanje živali, katerega je rabil kot mesar. Aparat ga je z vso silo udaril po glavi. V tulcu, ki je bil v aparatu, so videli, da je pokojnik uporabil naboj, ki se rabi za omamljenje težjih živali.

Pred usodnim dogodkom je Brezinšek napisal poslovilni listek: »Ne bo me potrebno odpraviti v umobolnico, tu me imaš! Nesrečnik se je bal, da ga bodo ponovno poslali v norišnico.

Pokojnika so v sredo pokopali v Rogatcu. Naj mu bo Bog usmiljen sodnik, svojem pa izreka mo našo iskreno sožalje!

Rušilec »Ljubljana« so že dvignili

Šibenik, 11. julija. J. Včeraj so nadaljevali z dviganjem potopljenega rušilca »Ljubljana«. Tokrat so se dela lotili zelo oprezno in polahko. Reševanje je potekalo normalno. Ko so ugotovili, da vse v redu funkcionira, so začeli z glavnimi dvigalnimi deli. Zadnji del reševanja so opazovali tudi posebni strokovnjaki in zastopniki oblasti, ki so bili na posejni vojni ladji »Spasilac«. »Ljubljana« se je začela počasi dvigati na površino. Rušilec se je začel postopno nagibati z desne na levo in obratno. Posebno pozornost so posvetili cilindrom in železnim vrvm, s katerimi so bili cilindri pričvrščeni ob boke rušilca. Ko se je ladja nagnila, že za 90 stopinj, so začeli delovati kompresorji, ki so cilindre polnili s stisnjenim zrakom. Rušilec se je začel vzravnavati. Vodja reševalnih del baron Banfield je bil z uspehom zadovoljen. Poleg kompresorjev so delovale tudi črpalke, ki so sesale vodo iz notranjstve ladje. Na ta način so

predobra začel.

»Pri taki obilici žena je dobro storila, ker ga je ujela, kajti Hary ni najlažši,« je pikro pripomnil Edwin.

»Na vsak način pa ni tako zguba kot si ti, Edwin,« mu je odgovorila Janette, ki s svojim možem vred ni preveč rada izbirala besed.

»Morebiti veš, zakaj smo tukaj, dekle?« se je k Sally obrnila Janette. »Nimam pojma,« ji je odgovorila. »Morebiti je ta Hubert Ruvan kakšen naš sorodnik?«

»Morebiti je sin brata od tvojega očeta,« se je obrnila k svojememu možu Janette. »Ne vem,« ji je odgovorila. »Stari ni nikdar govoril o svoji družini. Bil je izgubljen sin in to so mu tudi ob vsaki priliki dali čutili.«

»Prav gotovo nam mišl sporočiti, kako prijetno novico, kakor je zapisano na vabilu,« se je vmešal Edwin. »Znabi zaradi denarja. Ali so povabljeni tudi tvoji bratje, Sally?«

»Ne vem. Tomanya in Terya že več tednov nisem videla,« mu je odgovorila dekle. Tedaj pa so se vrata odprla in v sobo je stopila velika kočasta žena in neki možiček s slabo skrojeno obleko.

»Glej, glej, naša draga Alice!« je vzkliznila Janette. Došla žena se je najprej pazljivo ozrla po sobi, ki ji je očitno ugajala, in šele nato se je obrnila k sorodnikom.

»Vi ste pa prišli pred nami, Janette?« je pred božičem poročil z Evo Crowley. »Dobra žena. Toda zdi se mi, da je karšeslo?«

»Tebe pa sploh ni treba nič spraševati,« je odgovoril Jimmy in se prijatelj-ko obrnil k njenemu možu: »Ali imata še trgovino v Batel Greenu?«

Jack Booley je najprej boječe pogledal svojo ženo in šele nato odgovoril:

»Ves, sedaj so posli nekoliko zastali. Tako je zmeraj po božiču, ker ljudje nimajo denarja. Kar se mene tiče...«

»Nikar tako ne govori!« ga je prekinila žena. »To ne govori dobroga vtisa. Saj se nimava nad čem pritoževati.«

»Sedita zraven nas, ker je toplo,« ju je povabil Jimmy. Toda Alice je odpravila svojega moža v sredo sobe.

»Midva sva, hvala Bogu, navajena na toplo sobo,« je bahato pripomnila. Ta trenutke pa je v sobo vstopil plečat možki, približno tridesetlet let, s snehljajem na svojem pegetem obrazu. Za njim pa je stopila mlada žena, vsa zmedena in otroški oči.

»Glej ju, mlad par,« je vzkliznil Edwin in začel peti melodijo »Svatoevka korčnica.«

»Kako se kaj počuti mala Evica kot poročena gospa?«

Toda nihče se ni zmenil zanj. Janette je Sally predstavila najmlajši gospe Ruvan, Hary pa se je trudil, da bi istočasno odgovarjal tudi na vprašanja svojega brata in na vprašanja svoje sestre. Eva Ruvan se je bila napudrala in celo ustnice pordečila, vendar pa je bila tako zbežana, da je stalno vrtela pretan med prsti. Edwin, ki se je čutil izključenega iz družinskega kroga, je ponovno prižgal cigareto in vrgel pogled na uro ob kamnu. Bilo

je pet ura in dve minuti.

Vrata so se ponovno odprla in na pragu sta se pojavila dva mladenčca kostanjevih las. Oba sta nosila enako obleko, pa tudi v ostalem sta bila podobno opravljeni, tako da ju je bilo na prvi pogled med seboj težko ločiti.

»Aha, dvojčka,« je vzkliznil Edwin.

»Sedaj je vsa druhal tukaj. Manjka samo še...«

»Ali ne moreš držati jezika za zobmi,« ga je prekinila Alice. »Ti misliš, da si še vedno v zaporu.«

Po teh besedah je nenadoma nastopila ledeno mrzla tišina. Vsi so odvrnili oči od Edwin. Ta pa je stisnil pesti in skozi zobe zasikal:

»Zobe ti bom zbil, Alice, ti...«

»Joke za zobe, Edwin!« se je vtaknil Jimm kot najstarejši. »Ti, Alice, ga pa pusti pri miru! Mi moramo pred vsem vedeti, zakaj smo tukaj...« Eva, ali si zadovoljna s hišo v Michamu?«

Navdušenje mladih zakoncev je nekoliko pomirilo ozračje. Edwin je vsej družbi obrnil hrbet, Alice pa je potegnila moža v stran. Ostali so se tiho pogovarjali. Janette je bila ponosna, ker se je epomnila, da je njen mož nekak glavar družine. Terry, eden izmed dvojčkov, jo je vprašal:

»Kaj namerava Barth še vedno kupiti avtomobil? Mi imamo odličnega »Morrisa«, ki velja samo devet in dvajset funtov. Povej mu.«

Barth je bil njen najstarejši sin. Ona je pokimala z glavo:

»Nekaj?« je začudeno ponovila, toda sluga ji ni dal nobenega pojasnila, temveč je stopil pred njo na stopnice proti gornjemu nadstropju. Tam se je ustavil pred težkimi vrati iz mahagonija in jih odprl.

Dekle je stopilo v veliko sobo, kjer je v kamnu gori ogenj. Na obeh straneh kamina sta bili svetilki. V sobi so bili že trije, ki so se čudno spogledali. Nekdo, ki je doslej stal naslonjen ob stol, ji je stopil nasproti.

»Sally tudi ti tukaj? Pozdravljen! Znabi nam boš ti znala pojasniti to uganko.«

Sprejela je roko, katero ji je ponudil Edwin Ruvan, pa je le pokimala z glavo v znak pozdrava in stopila k ženski, ki je sedela na divanu.

»Kako ti gre, Jeanette?«

Ženska, kateri je bilo namenjeno to vprašanje, je očitno pripadala delavskemu sloju. Bila je majhna in je imela drobčan obraz z begajočimi očmi.

»Kako mi naj neki bo pri Jimmu! In ti, Sally?«

Jimmy Ruvan se je prav tako oglašil. Z ženo je tvoril lep par. Videlo se je, da šest in dvajset let težkega dela v

Towleyevi konzervni tovarni ni ostalo brez sledov. Jimmy je bil najstarejši sin Thomasa Ruvana in leta niso šla neopazno mimo njega. Življenje mu ni bilo baš preveč naklonjeno.

»Trdna sem,« je odgovorila Sally. »Nekdo mi je rekel, naj grem po prečni poti čez travnik, toda pot se je tako vlekla, da sem že mislila, da sem v megli zašla.«

»Semkaj se vsedi, dekle, in ogrej se malo,« ji je ponudil Edwin.

Toda Sally se je vsedla med Jimmom in Janetto, ki sta ji odstopila prostor poleg sebe na divanu. Edwin se je samo nasmešnil in prižgal cigareto.

»Se vedno se nočeš zmeniti zame, Sally,« ji je rekel malce porogljivo.

»Saj ji ni potrebno,« je zabundral Jimm. »Pa še nekaj, Edwin! Nikar ne vtikaj zmeraj prste v tuje zadeve. Nikar ne delaj nam vsem neprijetnosti.«

»Se Alice in Hary,« je odgovorila Janette. »Alice pripelje s seboj Jacka, Hary pa bo menda prišel z Evo.«

»Z Evo?«

»Seveda, kaj menda še ne veš: Hary se je pred božičem poročil z Evo Crowley. Dobra žena. Toda zdi se mi, da je karšeslo?«

Od tu in tam

Belgrajska občina z veliko naglico povečuje svoj vozi park za vzdrževanje cestnega prometa. Spomladi je naročila precej avtobusov v Italiji, delno pa tudi v Ljubljani. Iz Italije je prišlo že nad trideset avtobusov, v Ljubljani pa je bilo do sedaj izdelanih 16 avtobusov, štirje pa še pridejo na vrsto. Obenem je občina sklenila kupiti v Italiji večje število trolejbusov ter več tramvajskih voz in bo tako delno nadomestila obrabljene vozi park, deloma pa izpopolnila promet, ki se iz dneva v dan veča. Občina hoče na vsak način čim hitreje urediti cestni vozi promet in zato naglo kupuje vozila raznih tipov, po drugi strani pa se oglašajo strokovnjaki, ki pravijo, da to ni umestno, ker bo težko imeti vedno v zalogi zadostne količine rezervnega materiala.

Zadnje dni je imel podpredsednik vlade dr. Maček številne posvete v Belgradu in Zagrebu. V Zagrebu se je posvetoval s svojimi ožimi političnimi sodelavci in z banom dr. Šubišićem, v Belgradu pa s predsednikom vlade Dragišom Cvetkovićem in hrvaškimi ministri. Vse te konference so bile brzokone posvečene reformam, ki jih na gospodarskem in socialnem polju pripravljala vlada.

O nerednih plačevalcih davkov pišejo zagrebški časopisi. Vsi dr. se je bila namreč navada, da ljudje neradi plačujejo davke, kakor so bili to navajeni delati prejšnja leta. Posebej pa se je »Jutrarnji list« spravil nad bolj imovite ljudi in pridobitnike, ki se znajo skrivati pod razne krinke, samo da najavijo oblastem mnogo manjše dohodeke, kakor pa jih imajo v resnici. Tako navaja list nekatere take primere v Zagrebu, ko so bili pridobitniki toliko predrzni, da so v svojih davčnih napovedih navajali silno nizke dohodeke, čeprav vsa javnost dobro ve, da imajo tisti ljudje krasne zasluške in dostikrat milijonsko premoženje. Takih primerov je nešteto in oblasti jih zasledujejo, ker morajo pač poskrbeti, da bo donos davkov dosegel vsaj tolikšno vsoto, da bo mogla oblast nemoteno izvajati svoj obnovitveni program. Gotovo pa je, da banka oblast ne bo ščitila imovitih slojev, ker oblast nosi kmečka stranka, ki skuša v prvi vrsti skrbeti za kmeta in njemu pomagati kvišku ter ga razbremeniti davkov, katerih ne bi zmožel. Prav zato pa nima posebnega interesa, da bi čez mero ščitila pridobitnike.

Vse vojvodinske gospodarske in kmetijske organizacije so sklenile na skupnem sestanku ustanoviti poseben meddržavni odbor, ki se bo brigal za to, da vojvodinsko gospodarstvo ne bo preveč prizadeto od sedanjih odredb vlade. Zastopniki vojvodinskega gospodarstva se namreč pritožujejo, da so bile vse važnejše odredbe izdane brez posvetovanja z njimi, obenem pa so najbolj prizadete vojvodinsko gospodarstvo. V svojo zaščito se bodo sedaj postavile vse rganizacije. Posebno so hudi na določevanje najvišjih cen žitu in na druge slične odredbe vlade, ki seveda najbolj zadevajo Vojvodino, ki je naša najbogatejša pokrajina, odkoder se izvažajo žito in živina v druge pasivne kraje naše države. Tako se prav za prav pojavlja spor med aktivno Vojvodino in pasivnimi kraji na drugi strani. Vojvodinci pravijo, da jim je treba pustiti več svobode pri prodajanju žita in živine, dokler vlada ne bo zaizvela cen tudi drugim predmetom v trgovini. Pričakovati je treba, da se bodo v svojo obrambo dvignile tudi pasivne pokrajine, ki ne morejo dopustiti, da bi bogata Vojvodina samo dobičke žela brez ozira na druge dele države. Nikakor ne gre, da bi se v enem delu države kupili sami dobički in posebej v takem delu države, ki je vsa zadnja leta delal krasne dobičke v notranji in zunanji trgovini.

Ponarejalca čaja, paprike in podobnega blaga so prišli v Belgradu. Bil je to potnik Panta Udovič, ki ga je policija že večkrat preganjala zaradi ponarejanja špecijskih predmetov. Mož si je bil uredil v neki baraki delavnico, opremljen v motorjem, ki je gnil mlince in druge priprave. Zaradi vojne so se silno podražili nekateri špecijski predmeti. Udovič je začel ponarejati čaj. Med lepo zrezljano in zbrano ter posušeno repno perje je natresel nekaj pravega čaja in robo začel prodajati. Trgovci v okolici Belgrada so kupovali, ker jim je blago dajal po starih nizkih cenah ali pa celo ceneje. Podobno je ponarejal tudi papriko in poper. Pa so ga je zasledili in vtaknili v zapor. Pač pa bo težko potolažiti celo vrsto malih trgovcev, katere je mož temeljito opetnjati.

Finančno ministrstvo je izdalo ponovno opozorilo o tem, kdaj izgubi veljavo stari kovani denar. Srebrni kovanci po deset dinarjev bodo izgubili veljavo z 31. avgustom, toda še po tistem dnevu jih bodo sprejemale blažene državnih denarnih zavodov. Ze 16. avgusta pa izgube veljavo kovanci po dva dinarja in pol dinarja. Tudi te kovanice bodo po izteku imenovanega roka sprejemali še naprej samo državni denarni zavodi.

Iugoslovanska trgovinska delegacija, katero vodi pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja, je večeraj odpotovala v Berlin. Delegacija se bo tam pogajala za ureditev trgovinskih stikov in plačevanja s tistimi državami, katere je Nemčija med vojno zasledila. Posebno vprašanje plačevanja je važno, ker so imele nekatere zasledene države še neurejene račune z našo državo.

Drvam je določila najvišjo ceno banska oblast v Zagrebu. Osnovna cena je 2000 din za vagon bukovih drv franko Novska. Industrijci so sicer zahtevali višjo ceno, toda oblast je naredila kalkulacijo in nato sporočila prizadetim, naj se sprijaznijo s tem, da bodo pri drvah nekaj manj zaslužili kakor pa do sedaj. Te določbe bodo po vsej verjetnosti uveljavljene tudi za druge dele države, ker sta se o tem vlada in banska oblast že dogovorili. Brez dvoma je, da bo določitev najvišjih dovoljenih cen za drva precej koristila potrošnikom.

O razdolitvi srednjega stanu razpravljajo v Zagrebu. Te dni je bila prva taka konferenca strokovnega posvetovalnega odbora za denarstvo pod vodstvom načelnika trgovinskega oddelka banske oblasti. Govorili so o tem, kako bi razdolitvi srednjega stanu, ki je tudi potreben pomoči. Pripravljen je načrt, ki bo vsaj v malem ustregel željam zastopnikov srednjega stanu, vendar pa bodo o tem načrtu se razpravljali na več konferencah, da bi se doseglo soglasje med oblastmi in denarnimi zavodi. Posebej mislijo rešiti hrvaško hotelirstvo.

Življenje si je končal v Belgradu uradnik pri tovarni letal Marković Aleksander. Mož se je bil pri svojih štiridesetih letih zaljubil v mlado dekle in se hotel z njo poročiti, pa mu žena ni dala pristanka za ločitev zakona. Marković je imel tri otroke in je zanje vestno skrbel. Sprva srečen v zakonu je postal zaradi svoje mehke narave preobčutljiv za vsak dražljaj. Z ženo se zadnja leta ni preveč dobro razumel. Ko pa je našel neko mlado dekle, je sklenil prekiniti prejšnje zveze in si ustvariti nove ognjišče. Ker pa mu ni šlo po sreči, je pojedel 50 tablet veronala. Ko so ga našli, je bil že mrtev.

Danes premiera odlične francoske komedije

Zenina osveta

KINO UNION

Telefon 22-21

V gl. vlogah: Viviane Romance, Roger Duchesne in drugi

V zakonu razočarana mlada žena najde pota, da si zopet pridobi nezvestega moža

V Nemčiji kradla, v Ljubljani sojena

Mali senat obsodil 3 vlomilce na 5 let - Vlom v graščino pri Drtiji

Ljubljana, 11. junija. Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas in sta bila sosodnika gg. Ivan Kralj in A. Fišinger, je večeraj sodil 3 poklene in drzne vlomilce ter jim naštel 5 let in 4 mesece robije.

Najprej sta pred sodnike prišla dva mednarodna potepuha in vlomilca, ki sta lani napravila več manjših vlovov v razne lovške koč in v razne samotne domove na Koroškem in Stajerskem, klatila sta se okrog po planinah in se preživljala na vse mogoče načine.

Prvi obtoženec je oženjeni rudar Jože Hirsčel, rojen v Merbeuku na Nemškem, pristojen v Poljski, človek, ki je zapustil svojo družino, je brez stalnega bivališča in brez premoženja. Bil je že večkrat kaznovan. Njegov kompanjon je slikar Janez Kralj, rojen v Leobnu, pristojen v Slavograd, stanujoč navadno v Mariboru. Obtožnica je njima naprtila več vlovov.

Tako sta po noči 22. maja lani vdrla v graščino ge. Elizabete Duablesky-Aaichhain pri Drtiji, kamniški kraj ter odnesla razno perilo in druge stvari v skupni vrednosti okoli 10.000 din. Nato sta jo mahnila čez mejo in sta po raznih krajih Koroške in Stajerske izvršila več manjših vlovov za malenkosti. Vrnila sta se letos spomladi čez mejo v našo državo. In Hirsčel je začel na lastno pest nadaljevati svoje nepošteno, rokomavharsko rokodelstvo. Letos marca se je spazil skozi okno

v hišo posestnika Urankarja pri Moravčah in pobral različne stvari v vrednosti 500, poprej je okradel še neko drugo posestnico za okoli 600 din.

Oba vlomilca sta pred sodniki kratko priznala vsa dejanja, kakor jih je obtožnica navajala. Izgovarjala sta se, da sta v Nemčiji iskala poštenega zaslužka pri kmetih, toda nista dobila dela. Bila sta lažna in zato sta skušala lakoto na kak način pregnati.

Zaradi raznih vlovov tatvin sta bila po kratki razpravi obsojena: Jože Hirsčel na 2 leti in 4 mesece robije, Janez Kralj pa na 2 leti robije. Obja sta sodbo mirno poslušala in se udala v usodo.

Pred tremi sodniki je nato nastopil še tretji robijaš, Jurij Arhar je mlad človek, star je komaj 22 let, ima pa za seboj že pisan kriminalni list. Doma je nekje iz logaške okolice. Rad se po svetu potepa. Na potovanju iz Logatec v Kranj, kakor sam pravi, je prišel pozno v noč na Vrhniko. Skrivaj se je splazil na senik posestnika Franceta Šviglija na Vrhniki. S senika je po noči, ko so domači trdo spali, prišel v kuhinjo, tam je pobral hleb kruha in steklenico mošta. Naslednjo noč pa je posestniku pobral 300 din gotovine ter izginil. Bli je še le 12. junija aretiran.

Tudi ta mož je pred sodniki vse odkrito priznal. Za ta 2 vlom pri posestniku Švigliju je Jurij Arhar dobil 1 leto robije. Tudi on je ravnodušno priklimal sodnikom in sodbo sprejel.

Šteparja, ki je ljudem obljubljal posojila, so prijeli

Maribor, 10. julija.

Pred nedavnim časom so prinesli slovenski časopisi svariło »Narodne štedionce« v Zagrebu pred nekim Ivico Horvatom, ki se potika po Sloveniji, se izdaja za potnika omenjena zadruge, obljublja ljudem posojila ter zaračunava velike predplačila, v resnici pa pri omenjenem zavodu sploh ni nastavljen. Te dni pa je tega Ivica Horvata prijeli orožniki v Šoštanj ter ga aretirali. Izkazalo se je, da je Horvat opeharil veliko ljudi. Izdajal se je za bančnega uradnika bančnih zavodov »Danubius«, »Uzajamnost« in »Narodne štedionce«, ki se vsi nahajajo v Zagrebu. Imel je listine vseh teh zavodov ter je ponujal ljudem posojila. Ker je danes posojilo izredno težko dobiti, ljudje pa vedno rabijo denar, je našel kmalu dovolj interesentov, tem bolj, ker so bili pogoj izredno ugodni ter je bilo odplačevanje posojila določeno po nizkih obročih.

Hude kazni za predolge jezike

Maribor, 10. julija

Zdi se, da se naši ljudje še vse premalo zavedajo, v kakšnih resnih časih živimo. Ne pomislijo, da je tudi naša država morala seči po izrednih ukrepih, da prepreči razširjanje razburljivih, lažljivih vesti, ki vznemirjajo prebivalstvo. Veliko je med prebivalci na severni meji zlasti takih, ki bi radi postali »mučeniki« neke tuje miselnosti. Vedo, da naša država nikakor ne pusti širiti te vrste ideje, pa se kljub temu izpostavljajo nevarnosti. Mariborsko okrožno sodišče ima skoraj vsak dan opravka s te vrste obtoženci. Večeraj sta bili kar dve taki razpravi, pri katerih je sodišče izreklo eksemplarične obsodbe, katere naj si marsikdo vzame k srcu, da bo poprej ukrotil svoj predolgi jezik, preden bo prepoznal. Zogovarjala sta se dva delavca iz Žic in sicer 32 letni Vilibald Hurski in 25 letni Karl Vithalm. Oba sta v medsebojnem pogovoru meseca aprila propagirala tujo miselnost ter sta bila obtožena po čl. 3 zakona o zaščiti države. Vithalm se je povzru še zagovarjal zaradi lahke telesne poškodbe, ker je dne 17. septembra lanskega leta v Žicah z ročico poškodoval Alojza Lovrenčiča. Hurski je bil obsojen na 1 leto robije in 2 leti izgube častnih pravic. Vithalm pa na eno leto in deset dni robije in 2 leti izgube častnih pravic.

Iz celjske sodne dvorane

Celje, dne 10. julija

Pred senatom okrožnega sodišča v Celju se je večeraj zagovarjal 30 letni delavec brez stalnega bivališča, pristojen v Tlake pri Rogatecu, Osek Anton, star prijatelj tuje lastnine. Ze večkrat je stal pred sodniki in bil tudi kaznovan, a vedno je obljubljal, da se bo pobiljšal. Komaj pa je prišel na svobodo, je že začel s starim življenjem. Kradel je, vlamljal, se prepletal itd. Sodišče ga je obsodilo na štiri leta robije, po prestani kazni pa ga bodo še obdržali.

Občni zbor Ipavčeve pevske župe

Maribor, 10. julija.

V navzočnosti 30 delegatov in članov pevcev, včlanjenih pevskih društev je bil te dni občni zbor Ipavčeve pevske župe v Mariboru. Po poročilih funkcionarjev in razrešnici je bil izvoljen po večini stari odbor s predsednikom g. prof. Mirkom na čelu. Ker je dosedanji dolgoletni župski zborovodja g. Albin Horvat zaradi preobremenjenosti odklonil ponovno izvolitev, je prevzel to mesto g. Miha Pertot, dirigent Glasbene Maticice, kar so navzoči iskreno pozdravili. g. Horvatu pa se je predsednik v lepih besedah zahvalil za njegovo dosedanje neumorno delo.

Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik Hubadove župe in l. podpredsednik zveze uprave g. dr. Švigelj iz Ljubljane. V lepem nagovoru na g. prof. Mirka, ki je že od ustanovitve župe leta 1931 njen neumorni in zaslužni predsednik, je naglasil njegove zasluge za glasbeno in posebej še za pevsko kulturo našega naroda kot plodovit skladatelj in večkratni zborovodja ter ga je v imenu zvezne uprave v znak priznanja odlikoval z zlato kolajno in diploma.

Ker pevskim zborom primanjkuje primerne snovi za izvajanje, se je župska uprava odločila, da bo v kratkem izdala prvo edicijo pesmi za mešane in moške zборе, ki so jih prispevali domači skladatelji.

kih. Osebe, ki so najele posojilo, so morale Horvatu podpisati pristopno izjavo ter mu izplačati na roko prispevek v znesku več sto dinarjev. Obljubil jim je, da bodo posojilo kmalu dobili. Namesto denarja pa je prišlo iz Zagreba pismo, v katerem izjavlja eden od navedenih zavodov, da sprejme prijavitelja kot člana ter ga poziva, da v redu plačuje mesečne prispevke po več sto dinarjev, da pa bo potem po preteku določene dobe — najmanj pa po preteku pol leta, prišel v poštev za zaproseno posojilo. Stranke, ki so podpisale Horvatu pristopne listine, so sedaj izprevideli, da so mu nasledile. Ugotovilo se je, da je na ta način samo v Šoštanju opeharil 10 strank ter jim odnesel 2635 din. Preskava je ugotovila nadalje, da je v Ljubljani in drugih krajih opeharil še 10 nadaljnjih strank za skupno 3155 din. Najbrž pa je število njegovih žrtev še večje. Orožniki so tega Ivica Horvata izročili sodišču.

Športne vesti

Gradjanski : Rapid (1 : 1)

Tudi tretja polfinalna tekma za mali srednjeevropski pokal ni prinesla odločilnega rezultata. Končala se je neodločeno 1:1; šele žreb je določil srečnejšega dobitnika, ki bo igral finalno tekmo z Ferenczvarošem. Žreb je bil naklonjen Romunom in je določil za finalista SK Rapida.

V Subotici je za tekmo vladalo neverjetno zanimanje. Številni prijatelji nogometne igre so od vsepovsod dopotovali v Subotico. Na igrišču je bilo ob pričetku tekme med obema kluboma zbranih nad 7000 ljudi, česar do sedaj v Subotici še nikdar ni bilo. Namesto odsotnega dunajskega sodnika Beraneka je tekmo sodil madžarski sodnik Tihomery. Ze takoj v začetku igre je Gradjanski presenetil vse gledalce s krasnim golom. Začetni udarec so imeli Romuni, v protinapadu pa je Cimermančič v teku neubranljivo streljal na gol in dosegel vodstvo za Gradjanskega. Romunov ta prvi neuspeh Gradjanskega ni zbežal. Rapid je uredil svoje vrste in ostro napadal. Urh je imel nekajkrat priliko, da je pokazal, kaj zna. V 13. minuti pa je levo krilo Rapida, Bogdan, neubranljivo streljal na gol in doseglo izenačenje. Rapid postaja vedno bolj in obramba Gradjanskega ima mnogo dela, da ubrani nevarne napade Rapidovega napada. Igra je na obeh straneh silno živa in lepa. Pri Gradjanskem kakor pri Romunih je zlasti dobra obramba. V drugem polčasu je sodnik zaradi roke v šestnajstercu prisodil proti Rapidu enajstmetrovko. Veliko razočaranje gledalcev pa je Antolkovič enajstmetrovko zastreljal. Do konca tekme niti eno možnost ni moglo doseči uspeha. Obema moštvoma je bilo videti, da so utrujena. Po neodločeno končanih 90 minutah igre je sodnik kljub mraku, ki je že začel padati, podaljšal igro za 2 krat 15 minut. Podaljšek tekme se je odigral še skoraj v popolnem mraku, vendar je bilo žogo še videti. Občinstvo je moštvo Gradjanskega močno navduševalo, toda rezultat igre se ni menjal. Po končani tekmi je bilo zbranje, ki je, kakor smo zgoraj povedali, določilo za končnega finalista bukeškega Rapida.

Atletsko prvenstvo Maribora. »Železničar« v Mariboru priredi dne 26. do 28. julija t. l. na svojem stadionu ob Tržaški cesti atletsko prvenstvo Maribora s sledečim sporedom: dne 26. julija ob 18. uri: 1) tek na 800 m; 2) tek na 5000 m. — Dne 27. jul. ob 16: 1) predteki na 100 m; 2) met kroglice; 3) skok v višino z zaletom; 4) predteki na 400 m; 5) 100 m finale; 6) met klavirja; 7) troskok; 8) 400 metrov finale; 9) predteki zapreke 110 m. — Dne 28. julija: 1) tek čez zapreke 110 m (finale); 2) met diska; 3) 200 m predseti; 4) skok s palico; 5) tek na 1500 m; 6) met kopja; 7) finale 200 m; 8) tek na 10.000 m; 9) skak v daljavo z zaletom; 10) štafeta 4 krat 100 m. — Pravico nastopa imajo le verifikirani atleti, člani mariborskih atletskih klubov, ki so včlanjeni v SAZ, oziroma so člani VASKJ. Prvoplasirani v vsaki disciplini dobi priznanje »Prvak Maribora za leto 1940« ter častno priznanico. Prijave je poslali najkasneje do 19. julija ob 12 na naslov: SK »Železničar«, Maribor, stadion ob Tržaški cesti. Merodajne so le prijave klubov. Prijavnina znaša za atleta 3 din. Prijave brez prijavnine, kakor tudi zakasnele prijave se ne bodo upštevale. Tekalnice je dolgo 425 m, ima dva nedvigljena zavoja in je posuto z ugaski. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLASA.

Atletski dvoboj med Srbijo in Madžarsko odpovedan. V nedeljo bi moral biti v Diošteru na Madžarskem atletski dvoboj srbske reprezentance in reprezentance vzhodne Madžarske. Iz neznanih razlogov pa so Madžari večeraj brzojavno ta dvoboj odpovedali. Ta odpoved je nedvomno pršla prav tudi Srbski atletski zvezi, kajti rezultati, ki

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometrsko stanje	Temperatura v C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost v %	Vetar smer (jakost)	Padavine	
						m/m	vrsta
Ljubljana	762,7	21,4	13,0	93	10 mgl.	0	0,3 dež
Maribor	760,9	18,0	13,0	80	0	0	2,0 dež
Zagreb	761,4	21,0	15,0	90	10	0	3,0 dež
Belgrad	760,1	22,0	19,0	90	10	NW,	20,0 dež
Sarajevo	761,8	22,0	18,0	90	8	SE,	—
Vis	760,3	19,0	15,0	90	6	NW,	—
Split	759,2	27,0	17,0	50	5	NE,	1,0 dež
Kumbar	758,6	23,0	19,0	83	7	NE,	16,0 dež
Rab	759,4	22,0	16,0	90	6	NNE,	10,0 dež
Dubrovnik	758,2	26,0	18,0	80	10	SE,	10,0 dež

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno in toplejše vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 11. julija: Olga.
Petek, 12. julija: Bojan, Moh.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjin trg 5. mr. Kural, Gosposvetska cesta 10. mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Pregled motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusi, avtotaksiji) bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu št. 20, dohod z Novega trga, dne 15. julija 1940 od pol 10 do 11. Pri tej priliki bodo pregledana tudi vsa druga motorna vozila, ki letos iz kakršnih koli razlogov še niso bila pregledana odnosno odobrena za promet v letu 1940. Ker se sme obratovati samo z pregledanim in za promet odobrenim vozilom, opozarja uprava policije eventualne zamudnike na posledice. — Uprava policije.

Sezonska brzovlaka B-9 in B-10 tvori prav ugodno vzevo tako iz Belgrada in Ljubljano, kot iz Ljubljane v Belgrad. V obeh vlakih je tudi več prostora kot v rednem brzovlakih. Iz Ljubljane odhaja sezonski brzovlak ob 22.10 ter prihaja v Belgrad ob 8.40. Iz Belgrada odhaja ob 20.58 ter je v Ljubljani ob 7.40.

Popularni vlaki na Sušak, v Split in Sibenik. Putnik nam poroča, da bosta vozila v soboto, dne 13. julija iz Zagreba na Sušak ter v Split in Sibenik posebna popularna vozila, ki se vrne v nedeljo zvečer. Cena voznicam je izredno nizka, k obema vlakoma je ugoden priključek iz Ljubljane, tudi voznina za priključek je znižana.

Jadralna šola na Blokah prične z rednim šolanjem v jadrnem letenju dne 20. julija. Natančnejša pojasnila daje tajništvo oblastnega odbora Aero-kluba v Ljubljani. Gledališka ulica 10 ali jadralni center na Blokah, pošta Nova vas pri Raketu.

Regulacija Mure v Gornji in Srednji Bistrici

Murska Sobota, 10. julija

Vsakoletne poplave, ki jih povzroča Mura, naredijo posestnikom Gornje in Srednje Bistrice znatno škodo. Prebivalci prizadetih krajev so se že dolgo prizadevali, da bi oblast tok Mure v tem kraju začela regulirati. Po posredovanju krajevnih činiteljev, predvsem banskega svetnika g. Klekla in dr. Klara, je banska uprava izdelala in odobrila načrt. Istočasno je banska uprava predvidela tudi potrebni kredit za predvidena dela.

Pred kratkim je banska uprava odredila komisijo, ki je pregledala kraj, kjer bodo delali nasip proti povodnji. Sestavljen in podpisan je bil zapisnik o komisijem krajevnem ogledu. Vsi z regulacijo prizadeti posestniki so bili z zapisnikom zadovoljni, le veleposlovstvo je deloma nasprotovalo, ki pa je tudi končno pristalo na komisijske ugotovitve. Z regulacijskim delom bodo najbrž kmalu začeli, kar bo ogromnega pomena za prizadete prebivalce. Ko bo delo končano, bodo obvarovane velike površine njiv in travnikov pred vsakoletnimi poplavami ter bo tudi pridelek znatno boljši in večji. Poleg tega pa bo marsikateri delavec stroimahe družine našel zaslužek in mu ne bo treba hoditi v zamejstvo.

Maribor

Članom Slov. dijaške zveze na drž. učit. šoli v Mariboru. Ker tabora SDZ letos v Plju ne bo, bo tabor v Kamniku, in sicer za članice od sobote zvečer 20. julija do torka jutraj 23. julija; za članke pa od srede zvečer 24. julija do sobote jutraj 27. julija. Točna navodila in spored tabora dobite v 7. številki »Stražnjih ognjev«, katere so dobili vsi člani na poštanske naslove. Ne pozabite, da bo dostop na tabor dovoljen samo onim, ki bodo imeli članke izkaznice. Prav tako je izkaznica potrebna tudi za četiriesko vožnjo. Prispevki za tabor v Plju veljajo sedaj za Kamnik, le prijaviteli se morate na novo. Prijavnice ste dobili skupno s »Stražnjimi ognji«. Prečitajte še enkrat zadnjo številko. Na tabor ne pozabite prineseti narodnih in državnih zastav! Bog, narod, država! — Poglavar.

Teniški dvoboj Slovenija-Srbija. Na povabilo Srbske teniške zveze bo 15. in 14. julija teniški dvoboj med Srbijo in Slovenijo. Dvoboj bo v Belgradu. Slovenska teniška zveza, ki ima svoj sedež v Mariboru, je povabilo navdušeno sprejela in bo odposlala svojo najboljšo moško in žensko ekipo. Slovenijo bodo zastopali v kolikor smo izvedeli: Boris Smerdu iz Ljubljane ter Mariborčani Albanež, Korenčan, Tončič in Blanke, ki bodo igrali štiri igre posamezno in dve v parih. Ženski team bo sestavljen takole: inž. Eza Sernee-Maire, Breda Vogler, Ema Lirzer. V slovenski športni javnosti pozdravljajo prvo srečanje ter ga pričakujejo z velikim zanimanjem.

KUPUJEMO SMREKOVO SKORJO

po najvišjih cenah. — Ponudbe na anončni zavod Hinko Sax, Maribor, pod »Tovarna«.

so bili doseženi pri izločilnih tekmah za sestavo reprezentance, niso pokazali nič posebnega in so bili slabi.

V našem poročilu o dirkah v Zagrebu je ime prvo plasiranega v kategoriji 125 cm napočeno ter se mora pravilno glasiti: Valter Fantini, član in vozač l. gorenjskega moto-kluba v Kranju in ne Moto-kluba »Ilmeres«, kot smo navedli.

Skladovnice komisa, namenjenega za nemško vojsko.

Nemški gradbeni minister o stanovanjski stiski po vsaki vojni Stanovanjske stiske po vojni v Nemčiji ne bo

Posebno poglavje v vsaki državi tvori graditev stanovanjskih hiš, po katerih se menda povsod pojavlja čedalje večja potreba. V sedanjih vojnih časih pa je temu posebej vprašanju treba posvetiti še prav posebno pozornost, ne morda zato, češ da ravno v vojnem času stanovanjskih hiš bolj primanjkuje kot sicer, pač pa, ker jih bo tudi po tej vojni, kakor dozdaj še po vsaki, še prav posebno primanjkovalo.

Kadar je katera država v vojni, mora postaviti na noge čim številnejšo vojsko, ker je to tudi pri sodobnem načinu vojskovanja, ko so na razpolago tudi druga čudovita bojna sredstva, še vedno nujno potrebno. Brez številne vojske tudi še tako sodobno orožje ne more izvajati odločilne zmage, posebno pa ne zasesti sovražna ozemlja. Priti mora pehota, ki to osvojeno ozemlje tudi drži v svojih rokah.

Ker pa mora vojskujoča se država poklicati pod orožje čimveč moštva, mora doma na mnogih področjih človekovega udejstvovanja nujno zmanjšati potrebnih delovnih moči, med drugim tudi gradbenega delavstva. In če vsaj za nekaj časa, recimo za eno leto nastane ta

zastoj v gradbeni delavnosti, pri stavbarstvu, se morajo potem, ko nastopijo spet normalne, mirne razmere, občutiti vsaj delno pomanjkanje stanovanj, ker vse leto ni nihče gradil novih stanovanjskih hiš, število prebivalstva pa raste naprej. To nevarnost glede morebitnega pomanjkanja po vojni so spoznali tudi nemški pristojni krogi in so temu vprašanju že zdaj, ko vojna še traja in ko še ni mogoče reči, kdaj se bo končala, posvetili, tudi potrebno pozornost. Tako med drugim poroča uradna nemška agencija DNB naslednjo zanimivo vest:

Nemški gradbeni minister Seldte je v reviji »Vierjahresplan« objavil članek o gradnji stanovanjskih hiš po vojni. Minister poudarja, da je treba že zdaj izdati potrebne ukrepe, da ne bi prišlo do zastaja pri graditvi hiš po vojni. Pravi, da bo posebna pozornost posvečena popravilanju starih hiš, ker bo zlasti v prvi dobi po vojni težko graditi nova stanovanjska poslopja. Prve ukrepe je Nemčija začela izvajati že lansko leto. Po sedanjih vojni — nadaljuje svoj članek minister Seldte — v Nemčiji ne bo stanovanjske stiske, kar je bilo dozdaj še po vsaki vojni.

Napovedi sodobnih učenjakov o koncu sveta

Vse življenje bo zamrlo, ko se bo zemlja prenehala vrteti ali ko sončna svetloba ne bo imela nobene hitrosti več

Učili smo se, da se zemlja zavrti v 24 urah enkrat okrog svoje osi. V zadnjem času pa dokazujejo nekateri učenjaki (ne vsi!) da se je vrtila naša zemlja v prastari dobi veliko hitreje in da se je zasukala okoli svoje osi v 4 do 5 urah, tako da sta noč in dan trajala le po dobri dve uri. Na tej podlagi trde, da je vrtenje naše zemlje vedno počasneje in da se zaradi tega daljšata dan in pa noč. Učenjak E. Brown celo zatrjuje, da se je hitrost zemlje v zadnjem stoletju zmanjšala kar za 30 sekund, radi česar se je podaljšal dan za pol minute. Počasneje vrtenje zemlje bi nam po tem takem podaljševalo dneve in noči in sicer vsakih sto let za 30 sekund. Kaj sledi iz tega? V daljni bodočnosti bi se lahko ustavilo vrtenje naše zemlje in nekateri kraji bi imeli večni dan, drugi pa zopet vedno noč. Na svetu bi ne bilo nobene spremembe. Na eni strani zemeljske krogle bi pripekala silna sončna vročina, na drugi pa bi vladal večni led in mraz. Po gornjih računih bi se to zgodilo čez 300.000 let. Najnovejša raziskavanja pa pravijo, da pojava hitrost vrtenja naše zemlje vsakih sto let baje samo za eno desetinko sekunde. Zato ne bodimo v skrbeh za naše življenje in življenje daljnih naših potomcev!

Nadalje zatrjujejo učenjaki, da pojema tu-

di hitrost sončne svetlobe, ki napravi v eni sekundi tristošeststo kilometrov dolgo pot. Baje pojema svetlobna hitrost v sekundi za 500 do 700 kilometrov, zato bi znašala na sekundo samo 299.300 km. Če bi šlo to pojemanje hitrosti redno naprej, tedaj bi svetloba ne imela po 80.000 letih nobene hitrosti več in svet bi bil brez sončne svetlobe in toplote, kar bi imelo za posledico smrt vsega življenja na naši zemlji. Vsi ti sklepi o koncu sveta pa so seveda samo šele ugibanja učenjakov!

Za en kilogram strdi

Za eno kilo medu bi morala ena čebela obleteti okoli 5 milijonov dišečih akacijinih cvetov in to v teku dveh let. Če bi pa hotela nabrati strd samo iz cvetov rdeče deteljice, tedaj bi pa morala v treh letih obiskati nad 7 milijonov cvetov. Ker pa živijo čebele v neki skupnosti, zadržno, zato lahko naberejo čez leto v par mesecih več kil strdi, včasih en sam panj do 50 kilogramov. — Drobnja čebelica je lahko vsakemu človeku za vzgled delavnosti in vztrajnosti ter medsebojne skupnosti in pomoči!

Značilna listina iz šeste nemške »Be le knjige«, ki govori o vzhodnem Balkanu

Weygand sili k hitremu nastopu na Balkanu

Napovedujejo, da bo nova nemška »Bela knjiga«, šesta po vrsti, v najkrajšem času obelodanjena. Vsebovala bo številne listine, o katerih pravijo, da so jih našli v nekem vozu in da zgovorno pričajo, kako so zavezniki zasnovali svoje načrte za vojskovanje z Nemčijo in za njen končni poraz. Listine so napisale tedaj odločujoče francoske politične osebnosti, med drugimi tudi general Weygand. Daladier in francoski poslanik v Turčiji Massigli. Ena teh listin, ki nosi številko 21., utegne še prav posebno zanimati tudi nas, saj se nanaša na jugovzhodno Evropo in še določneje na vzhodni del Balkana. Vsebuje pismo, ki ga je poslal general Weygand bivšemu predsedniku vlade Daladieru 19. decembra 1939. V njem Weygand zahteva hiter nastop v jugovzhodni Evropi ter med drugim pravi:

Zavezniki morajo posredovati v dvojnem smislu: političnem in vojaškem. To se zaradi naslednjega:

1. Francija in Anglija sta dali jamstva Grčiji in Romuniji. Ti dve državi sta s Turčijo podpisali posebne pogodbe o medsebojni pomoči kakor tudi vojaški sporazumi. Vsak napad na Balkan bi ju prisilil, da stopita v akcijo.

2. Nemčija bi utegnla biti zelo hitro prisiljena, prevzeti iniciativo v vzhodnem delu Balkana, ker za nadaljnje vojskovanje potrebuje petroleja, bencina in drugih proizvodov, ki jih sama nima.

3. Nemčija in zahodni državi stoje druga proti drugi na bojišču, ki je točno omejeno in na katerem si stoje nasproti odlične čete. Ta zahodna fronta, če ne bi bila razširjena z nadaljnjimi akcijami, ne daje mnogo upanja za odločno nastope. Če naj se dosežejo vojni cilji zaveznikov, pa je vendar treba izvajati popolno, nedvoumno vojaško zmago. V sedanjem položaju v Evropi more samo vzhodni Balkan biti področje operacij, področje, ki nudi ugodne pogoje, da se s pomočjo novega bojišča sovražnik obkoli.

4. Na ta način bi moglo priti do tega, da bi države vzhodnega Balkana morale v kratkem času začeti z akcijo. Prav tako bi bilo treba, da tudi zahodne države začno akcijo, ki bi bila pravočasno in odločno pripravljena in izvedena. Z nastopom v tem delu Balkana bi mi mogli zastaviti Nemčiji pot k Sredozemskemu in Črnemu morju, sami sebi pa bi mogli ustvariti nove zadovoljive izgleda.

5. Ker je treba precej časa, da se pripravi in izvede vojaško posredovanje zaveznikov na omenjenem delu Balkana, bi bilo to posredovanje različno z ozirom na to, ali gre za ukrep, ki naj bi prehitel sovražnikove namere, ali z ozirom na to, da bi bilo to posre-

dovanje protiofenziva na sovražnikove namene.

V tem drugem primeru bi naše posredovanje prišlo prepozno. Mi bi prišli v neravnost, da nas sovražnik prehitel in da ne bi mogli izpolniti svojih obveznosti do Romunije in Grčije. V tem primeru bi Nemčija prišla do morja. Če takoj začnemo od svoje strani z vojaškim posredovanjem, imamo dve prednosti: čas in iniciativo. To pa sta odločilna činitelja, kadar gre za vprašanje posredovanja na Balkanu.

Zatem je Weygand natančno razložil potrebno diplomatsko in vojaško pripravo za ta nastop, nato pa na koncu pristavil:

Če se bosta Francija in Velika Britanija na Bližnjem vzhodu še naprej obotavljali, ne bomo mogli zadostiti obveznostim do onih narodov, ki smo jim dali jamstva. Zavezniki bi na ta način zamudili priliko, da postavimo novo obrambno fronto, ki bi utegnla biti odločilna.

Da Nemčija tudi med sedanjo vojno ne zanemarija umetnosti, naj priča nemško uradno poročilo, ki pravi, da je bilo v Nemčiji v zadnjih tednih v petindvajsetih večjih mestih prirejenih kar 38 raznih prvovrstnih umetniških razstav.

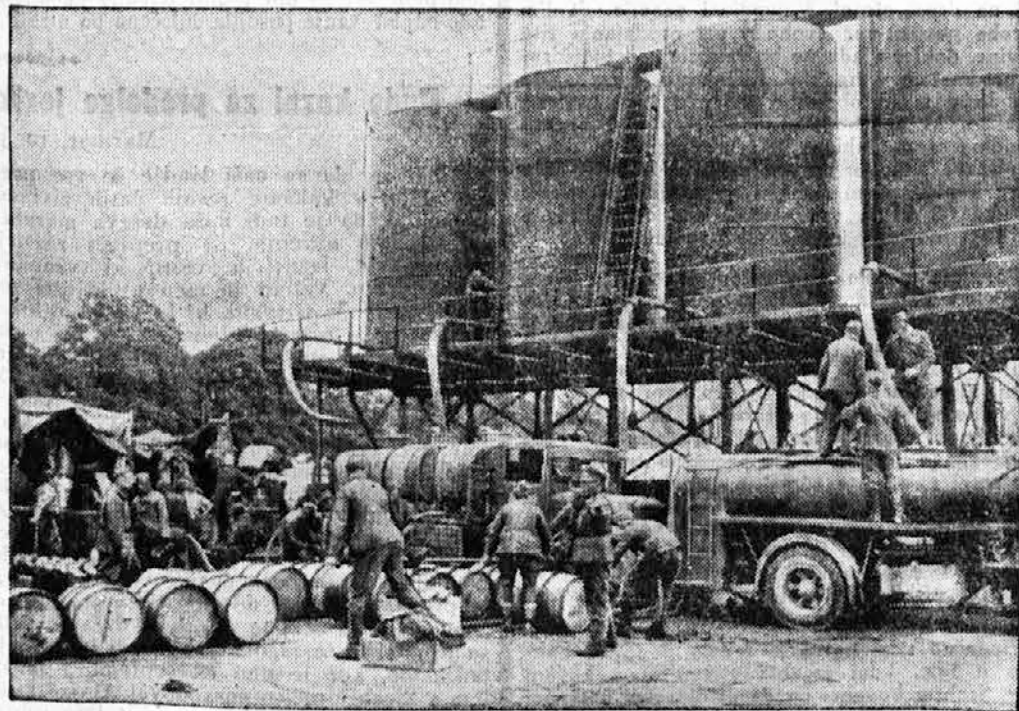
Program radio Ljubljana

Četrtek, 11. julija: 7. jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Pisanje polje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Poročila — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje Min. za telesno vzgojo — 19.40 Objave — 20. Deset minut zabave — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 21.15 Reprodukcijski koncert simfonične glasbe — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za dobro voljo (Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 11. julija: Belgrad: 21.10 Nar. pesmi. Zagreb: 20. Prenos iz cerkve sv. Marka. — Sofija: 19. Nar. glasba. — Praga: 21.35 Komorna glasba. — Trst-Milan: 22.10 Operetni večer. — Rim-Bari: 20.30 Simf. koncert. — Budimpešta: 20.15 Orkester in bariton. — Bukarešta: 20.30 Godala. — Sottens: 20.30 Kvartet.

Belgrajska kratkovalna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovensčini — YUF (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Zaloge bencina, ki jih je nemška vojska zasegla v Franciji in ki ji bodo pri nadaljnjem vojskovanju prišle prav.

(9)

Gugša je ves ponosen razkazoval svojo čudovito zapesno uro in je potem ministrskemu predsedniku zapovedal, naj prinese dve majhni škafli. Iz njih je slovesno potegnil majhen ovov ter slabo tiskano vizitko, na kateri si lahko bral njegovo ime v tigrejščini in italijanščini. Izročil nam je vizitke s poklonom. Dal si jih je tiskati v Asmari. Ker ni imel v Makaleju koga obiskovati, se je bil očitno odločil, da bo vizitke dajal tistim, ki bodo obiskovali njega.

O dišavah, ki jih je bil nakupil v Asmari ni bilo tu nič sledi. Njegovo palačo je preveval en sam samsati vonj in to je bil značilen abesinski smrad po žaltavi ovčji masti, neumitih teleh in po prahu.

Obiskali smo trg, kjer so domačini in askarji barantali za kure in kože.

Kure so veljale devet lir.

Tik ob trgu je bila ulica gobavih, koder je beračilo ducat gobavcev, gnusnih na pogled, z okrnili prsti in rokami in na nogah. Visok Abesinec je stal na mestu pet minut dolgo in se ogledoval v ročnem zrcalu, ki ga je bil pravkar kupil. Očitno ni bil še nikdar videl zrcala. Drugi domačin je prodal kuro za dve škafli vizgalice, potem pa je stal in prižigal vizgalico za vizgalico. Zvedeli smo, da večina domačinov v tem kraju ni še nikdar videla vizgalice.

Resen, častitljiv, belobrad koptski škof, ki je nosil bele teniške čevlje in bele nogavice, je prijezdil na mezu mimo. Ko sem jezdit

jaz čez trg na mezgu, ki mi ga je bil posodil italijanski častnik, bi me bil mezeg kmalu vrgel raz sebe. Zival je nenadno skočil, kakor ponorel kunec in odpravil, za njo pa moje askarsko spremstvo. Mezeg je bil zagledal drugega mrtvega mezeza in slišal sem, da je mrtev mezeg edino, česar se abesinski mezegi boje.

Henry Gris, letonski dopisnik se nam je pridružil na sejmšču. Izgubil je bil svoj zapisknik in si delal zapiske s peresom na nohte. Te zapiske je prepisal na papir, ki smo mu ga posodili mi.

Naslednje jutro smo se odpravili na štiristo kilometrov dolgo pot v Asmaro, kjer smo morali oddati naše brzojavke, zakaj Italijani so svoje prezaposlene proge zaprli za oddajo tiskovnih vesti. Stotnik Salvietti nam je dal nekaj ameriškega bencina, ki ga je bil pustil ras Sejum.

Dva cela dneva smo vozili, da smo prišli v Asmaro. Petnajstega novembra smo spali v Adrigatu. Do tedaj nismo štiri dni dobili nobene prilike za brtje, kopanje, ali preoblačenje in smo le borno živeli od zaloge konzerv.

Ko sem končal poročila, mi je telo omagalo. Bila je to posledica dveh mesecev telesnega in duševnega napora.

V višinah od dvatisoč petsto do dvatisoč metrov smo trpeli zaradi čudnih duševnih motenj, ki jih je bližina ravnika še ojačevala. Te motnje so bile: skrajna razdražljivost, napadi globoke otonosti in histerije ter prehuda občutljivost na hršču, ki nam je udarjal na bobniče, kakor da bi nas kdo zbadal s šivankami, zakaj v redkem zraku je sleherni glas donel nepridušeno.

Floyda Gibbonsa je bilo zlomilo že tedne poprej. Ležal je v napadnih blaznosti in krčevitega joka. Trajalo je pet dni, preden smo mu toliko pomagali, da smo ga mogli naložiti v letalo za Sudan. Zivci Johna Whitakerja so bili prerazdraženi, kar je privedlo do smešnega pripetljaja.

Naš tovariš iz vzhodne Evrope, čigar trobilo ni nikdar mirovalo, je stanoval v naši baraki. Imel je neprijetno navado, da je našo edino umivalnico sleherni jutro zasedal pol ure dolgo.

Nekega jutra, ko je Whitaker hotel oditi na fronto, je nepotrepljivo hodil pred umivalnico gor in dol. Nazadnje je možaka poklical k vratom in z njim barantal. Po vročem besednem boju v lomljeni francoščini, je Whitakerja premagala južnjaška narava, od-

rinil je obraz našega evropskega prijatelja od vrat, jih zaloputnil, zaklenil, vrgel ključ na dvorišče in zavpil:

»Zdaj pa bodite tam!«

Naš tovariš je vpil na vse grlo, toda nihče ga ni hotel rešiti, dokler ni italijanski kaprol, ki je upravljal barako, preiskal dvorišče in našel ključ.

Ko sem drugi dan ležal in je bil pri meni W. Chaplin od Universal Servicea ter se z mano pogovarjal, sem začel kar brez razloga jokati in nisem razen kratkih presledkov mogel nehati vse popoldne. Whitaker in Chaplin sta poslala po italijanskega štabnega zdravnika, ki je dejal, da moram takoj poiskati manjšo višino.

Vseh enajst voz tiskovnega oddelka je bilo v popravilu z novim vozom vred, s katerim smo se bili vrnili iz Makaleja. Letala za Sudan nisem mogel dobiti, ker so bila vsa letala zasežena za vojaške sle in za pošto.

Whitaker in Chaplin nista voditelju tiskovnega oddelka Casertanu dala miru, dokler nam ni prepustil lastnega voza z voznikom. Ta naj bi prepeljal do Casale na sudanski meji mene in pa Herberta Mathewsa od »New York Timesa«, ki je bil od izleta v Danakilsko puščavo, docela zdelan.

Zapustili smo Asmaro zgodaj zjutraj, da bi se čez eritrejsko višavje peljali v Sudan. Naš domačinski voznik, ki mu je bilo ime Haile Selasije, je vozil z bosimi nogami. In te so bile tako obsežne, da je včasih hkrati pritisnil na zavoro in na plin.

Spustili smo se z dvatisoč dvesto metrov visoke ravni po cesti, ki je bila skoraj ravno tako ovinkasta in nevarna, kakor slovita »Smrtna pot«. Ure in ure je Selasije drvel z malim vozom čez stotine šivankastih ovinkov.

Vse popoldne smo se vili skozi širne, vroče ravni zahodnega nižavja. Na obzorju so se v megli lesketale gore. Ko se je zmrčilo, smo konec koncev prišli do Tesseneja, potem, ko smo ga nekajkrat zgrešili. To je domačinska vasica na meji Sudana, kjer je bilo samo enajst belcev.

Tu se nam je posrečilo, da smo od domačinov dobili pleteno ležišče v koči iz pločevine in štor. Po štirinajsturni trdi vožnji je bil to pravi blagor. Zunaj pa so nam hijene, pavijani in šakali pripravljali noč brez sna.